

2008-ban lesz 120 éve annak, hogy megkezdte működését a Pécsi Székesegyházi Énekiskola, s 55 éve annak, hogy az intézmény megszűnt működni.

Az, aki Pécs történelmi belvárosában sétál, néhány percnyi járásra Pécs központjától és főterétől, a br. Szepessy Ignác u. és a Káptalan u., valamint a Hunyadi u. és a Káptalan u. találkozásánál egy zöld színű, egyemeletes, neoreneszánsz stílusban megépített épület talál. A Kirstein Ágost¹ által tervezett, 1889. 10. 27-én fölszentelt, 1936-ban bővített épület homlokzatán a következő latin nyelvű fölírat olvasható ma is. „IN PALAESTRAM MUSICAE SACRAE AEDES HAS FERDINANDUS DULÁNSZKY EPISCOPUS A FUNDAMENTO EREXIT ET SCHOLAM RESTAURATAE ECCLESIAE CATHEDRALIS GENUINO CANTUI ECCLESIASTICO RESUSCITAVIT ANNO A CHRISTO NATO MDCCCLXXXIX” A felírat magyarra fordítva így hangzik: „DULÁNSZKY NÁNDOR PÜSPÖK EMELTE FÖL ALAPJAITÓL EZT AZ ÉPÜLETET, HOGY A SZENT ZENE GYAKORLÓISKOLÁJA LEGYEN ÉS KELTETTE FÖL ÚJRA AZ ÚJJÁÉPÍTETT SZÉKESEGYHÁZ ISKOLÁJÁT AZ IGAZI EGYHÁZI ÉNEK SZÁMÁRA A KRISZTUS SZÜLETÉSE UTÁNI 1889. ÉVBEN.”

Az 1829-ben született Dulánszky Nándor 1877-ben lett pécsi püspök. 19 éves püspöksége alatt jelmondatának megfelelően élt, tevékenykedett. Jelmondata a következőképp hangzott: „Prodesse!” azaz „Másokért élni!”. Legjelentősebb tevékenységei közül kiemelendő, hogy 1882–91 között Friedrich Schmidt tervei alapján 1 800 000 korona ráfordítással alapjaitól teljesen újjáépíttette a pécsi székesegyházat, megalapította a Székesegyházi Énekiskolát – 24 fős fiúinternátussal, alapított 10 lány-nevelőotthont és intézetet, rendezte a tanítóképző tanárainak fizetését, alapítványt tett a Legényegylet számára, létrehozta a Katolikus Kör helyi szervezetét, ingyen étkezést biztosított 12 diák számára a püspökségen, újraalapította a Szent Pál Társulatot, fejlesztette a Püspöki Könyvtárat, valamint

---

¹ August Kirstein 1856–1939. Friedrich Schmidt tanítványaként 1882–91 között irányította a pécsi székesegyház újjáépítését. A Betegápoló Irgalmas Rend Gránátalmához címzett patikája, valamint temploma homlokzatát 1891-ben neoreneszánsz stílusúra tervezte át. Tervei alapján épült a Pécsi Egyházmegye Alapítványi Székháza 1895-ben, mely 1948-ig a Belvárosi Katolikus Körnek, 1950-től a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatnak, majd a Csontváry Múzeumnak is otthont adott, ad.

segéyalapot hozott létre agg papok számára. Dr. Dulánszky Nándor püspök sírja ma is a pécsi székesegyház altemplomában található. A síron látható püspökportrét a kortárs szobrász, Kiss György faragta emlékezetből.

A Pécsi Székesegyházi Énekiskola megalapításának kérdésében dr. Dulánszky Nándor püspök tanácsosai Liszt Ferenc zongoravirtuóz, zeneszerző, Trefort Ágoston kultuszminiszter, valamint Walter Antal pápai prelátus, szentszéki tanácsos, 1901–13 között a Mecsek Egyesület elnöke voltak. A püspök e döntésével a székesegyházi liturgikus szolgálatban korábban alkalmazott hangszeres zenét váltotta föl az ún. a capella, kíséret nélküli, csak a vox humana, az emberi hang által megszólaltatott, klasszikus vokálpolyfonia, ezen belül is különösen a gregorián korális, valamint a reneszánsz ének csoportjába sorolt zeneművekkel.

Miután Dr. Dulánszky Nándor püspök maga is több alkalommal személyesen ellátogatott az európai egyházzene központjába, Regensburgba, 1887. 12. 06-án a következő sorokat írta Glatt Ignácnak: „Szeretném székesegyházamban a gregorián egyházi zenén kívül azt a szent zenét bevezetni, amelyet Palestrina példájára a Tridenti Zsinat atyáiból alakult különbizottság helyeslésével a XVI–XVII. sz-i zeneszerzők ápoltak. Ez egyrészt nélkülözi a zeneszerszámok zajját, és kizárólag az emberi hangok alkotják, de másrészt a szakértők a legalkalmasabbnak és legmértőbbnek tartják az Istentiszteletekhez. Olyan férfira van szükségem, akit e munka megkezdésével megbízhatok, mert jól ismerem a nehézségeket és e kemény kezdetet. Mivel ismerem a Kegyed jártasságát a gregorián énekben és előszeretettel a most dicséret szent zene iránt, és azt is tudom, hogy Önnek nem sok hiányzik ahhoz, hogy énekkart tanítson és vezessen, azért úgy határoztam, hogy a feladatot, melyről szó van, Kegyedre bízom, és a pótlándók pótlására a szent zene tudományának rendszeres elsajátítása végett Haberl Xaver Ferenc vezetésével a Regensburgban nem rég megnyílt Egyházi Énekiskolába küldöm.”

Glatt Ignác a püspöki utasításnak megfelelően Regensburgba utazott egyházzenét tanulni, a világhírű, dr. Franz Haberl által alapított és vezetett Regensburger Domspatzen intézményét, tanrendjét tanulmányozni. Glatt Ignác 1888. 11. 06-án kapta meg karnagyi kinevezését. 1905. 01. 02-ig volt az intézmény igazgatója.

A Pécsi Székesegyházi Énekiskola első fölvételijét 1888. 08. 25-én tartotta. Ekkor 80 jelentkezőből 50-en nyertek fölvételt. A rendszeres oktatás 1888. 10. 01-jén kezdődött meg a Hunyadi utca 24. sz. alatt álló épületben. A kórus első föllépése 1889 virágvasárnapján volt. Az intézmény a második tanévtől működött az „új épületben”. Az intézményt felügyelő Székeskáptalan 1891. 04. 30-án rendelte meg a kóristák bíbor-fehér egyenruháját. Ezen egyenruha alapján beczték a pécsiek a kóristákat Hecsedliknek.

Tudjuk, hogy Glatt Ignác 1897. 08. 31. és 09. 02-a között Budapesten, egy konferencián előadást tartott a Pécsi Székesegyházi Énekiskoláról. Az énekköztanítás módszertana. címmel könyvet is jelentetett meg. Az 1855. 07. 20-án Magyarországon a kántortanító gyermekeként született Glatt Ignác 1917. 10. 09-én Pécsen halt meg.

Az 1877-ben született Lajos Gyula – tolnai káplánságát követően – 1915. 01. 02-ától lett a székesegyház karnagya. 1906-ban Regensburgban találjuk Őt is. 8 hónapos kurzust végezve szerzett karmesteri oklevelet. Ő lett a Pécsi Székesegyházi Énekiskola második igazgatója. 1938-ban mesterkanonok lett. 1955-ben hunyt el.

1899. 12. 25-én született Mayer Ferenc, aki 1931. 12. 31-től a székesegyház karnagya, majd 1938-tól az 1953. 01. 29-i bezárásig a Pécsi Székesegyházi Énekiskola harmadik igazgatója lett. Ő is Regensburgban szerzett karmesteri oklevelet, 1932-ben. 1973-ban halt meg autóbalesetben.

A kórus 1931. 12. 08-i koncertjét a rádió is közvetítette. 1938. 06. 06-án ünnepelte az intézmény fennállásának 50. évfordulóját. 1939-ben a kórus 35 fős lesz. 1942. 03. 23-án 17.30-i kezdettel a kórus a Budapesti Zeneakadémia Nagytermében adott koncertet. 1945-ben Kodály Zoltán volt az Énekiskola vendége. A kórus ekkor mutatta be a Missa Brevist.

Dr. Taksonyi József, az intézmény prefectusa a Római Szent Cecília Akadémián végezte tanulmányait.

Dr. Hergenróder Miklós a budapesti Zeneakadémia és a Hittudományi Akadémia elvégzése után 1953–88. között volt a Pécsi Székesegyházi Énekiskola diákjaiból magalakított Palestrina kórus karigazgatója. A Pécsi mise, a Pécsi gyászmise szerzőjétől a karmesteri pálcát az 1947-ben született Jobbágy Valér vette át, aki a kórust ma is irányítja.

A Székesegyház orgonistáinak sorában ki kell emelni Halász Bélát. Ő 1908. 10. 11-én Pécsen született a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolát 1926-31. közt végezte el. Ezt követően a kispesti reálgimnáziumban 2 évet tanított éneket. 1934-ben lett a kőszegi Tanítóképző ének és zenekarának vezetője. 1935-ben lett a pécsi székesegyház másodorgonistája. 1943-tól 1988-ig volt a székesegyház első orgonistája. 1945–59 között a pécsi Tanítóképző Intézetben tanított. 1991. én halt meg. Janus Pannonius díjat kapott. Székely Miklós a következőképp ír róla: „Improvizált. De hogy! ... modulált, gregorián dallamot, vagy a következő tétel motívumát, néha a kettőt összefonva, csak úgy mellesleg, bármilyen hosszúságút, bármelyik hangnemben. És mindezt alázatosan, visszafogott modorban, mindig egy kicsit mosolyogva, ... amúgy természetesen.”

A Pécsi Székesegyházi Énekiskola – melyet a világ nagynevű tradicionális énekiskolái sorában tarthatunk számon – kapuit 1953. 01. 29-én zárták be.

A Pécsi Székesegyházi énekiskola növendékei közül karnagyok lettek Hergenróder József, Jandó Jenő id., Krausz György, Major Péter, Murányi Ferenc, Pillingér Béla, Reményi János, Reményi Károly, Székely Miklós, Udvardy László. Fodor Artúr kürtművész, Sass Dezső zongoraművész, Szende Ferenc operaénekes lett. Ádám László zongoraépítőként dolgozott.